

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Kž I 336/05
08.12.2005. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Nikole Latinovića, predsednika veća, Nikole Mićunovića, Zorana Savića, Miodraga Vićentijevića i Veroljuba Cvetkovića, članova veća i savetnika Marije Vuković-Stanković, zapisničara, u krivičnom predmetu optuženih AA i BB zbog krivičnog dela ubistva iz niskih pobuda u podstrekavanju iz čl. 47. st. 2. tač. 4. Krivičnog zakona Republike Srbije u vezi čl. 23. Osnovnog krivičnog zakona i krivičnog dela ubistva iz koristoljublja iz čl. 47. st. 2. tač. 4. Krivičnog zakona Republike Srbije, rešavajući o žalbama optuženih izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Sremskoj Mitrovici K. br. 1/03 od 14.9.2004. godine, u sednici veća održanoj u smislu čl. 375. Zakonika o krivičnom postupku u prisustvu optuženih, njihovog branioca advokata AB i branioca optužene AA advokata AV, a u odsustvu uredno obaveštenog Republičkog javnog tužioca, dana 08.12.2005. godine, doneo je

P R E S U D U

I Povodom žalbi optuženih AA i BB, a po službenoj dužnosti, PREINAČUJE SE presuda Okružnog suda u Sremskoj Mitrovici K. br. 1/03 od 14.9.2004. godine u pogledu pravne kvalifikacije dela za koja su optuženi oglašeni krivim i odluke o kaznama, tako što Vrhovni sud Srbije optuženu AA oglašava krivom za krivično delo ubistva iz niskih pobuda u podstrekavanju iz čl. 47. st. 2. tač. 4. Krivičnog zakona Republike Srbije (Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakona - "Službeni glasnik RS", br. 10/02) u vezi čl. 23. Osnovnog krivičnog zakona, za koje je primenom čl. 5., 33., 38., 41. i 50. Osnovnog krivičnog zakona osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, u koju joj se uračunava vreme provedeno u pritvoru počev od 19.9.1996. do 04.2.2000. godine a optuženog BB za krivično delo ubistva iz koristoljublja iz čl. 47. st. 2. tač. 4. Krivičnog zakona Republike Srbije (Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakona "Službeni glasnik RS", br. 10/02) za koje ga primenom čl. 5., 33., 38., 41. i 50. Osnovnog krivičnog zakona osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina, u koju mu uračunava vreme provedeno u pritvoru počev od 19.9.1996. do 04.2.2000. godine.

II Žalbe optuženih AA i BB odbijaju se kao neosnovane, a prvostepena presuda u nepreinačenom delu se POTVRĐUJE.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Sremskoj Mitrovici K. br. 1/03 od 14.9.2004. godine oglašeni su krivim: optužena AA zbog krivičnog dela ubistva u podstrekavanju iz niskih pobuda iz čl. 47. st. 2. tač. 4. KZ RS u vezi čl. 23. OKZ za koje je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina i optuženi BB zbog krivičnog dela ubistva iz koristoljuba iz čl. 47. st. 2. tač. 4. KZ RS za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanest) godina. Na osnovu čl. 50. optuženima je u izrečene kazne zatvora uračunato i vreme provedeno u pritvoru počev od 19.9.1996. do 04.2.2000. godine, optuženi su obavezani da solidarno sudu na ime troškova krivičnog postupka isplate iznos od 26.016,00 dinara, kao i paušal u iznosu od 15.000,00 dinara, a oštećeni VV, GG, DD i ĐĐ, radi ostvarivanja svog imovinsko-pravnog zahteva upućeni su na parnicu.

Protiv navedene presude izjavili su žalbe optuženi i to:

- Optužena AA dve žalbe, jednu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, odluke o kazni i odluke o troškovima krivičnog postupka, sa predlozima da se pobijana presuda ili ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, ili preinači u tom smislu što bi optužena bila oslobođena od optužbe, kao i da bude obavještena o sednici drugostepenog veća, druga žalba, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja sa predlogom da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, kao i predlogom da optužena i njen branilac budu pozvani na sednicu drugostepenog veća;

- Optuženi BB zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja sa predlogom da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati Okružnom sudu u Sremskoj Mitrovici na ponovno suđenje kao i predlogom da on i njegov branilac budu obavješteni o sednici veća kada se o izjavljenim žalbama bude odlučivalo.

Republički javni tužilac je u svom podnesku Ktž. br. 468/05 od 21.3.2005. godine stavila predlog da se izjavljene žalbe odbiju kao neosnovane, a prvostepena presuda potvrdi.

Pošto je u svemu postupio u skladu sa odredbama čl. 374. i 375. ZKP-a, Vrhovni sud je održao sednicu veća u prisustvu optuženih AA i BB, njihovog branioca advokata AB i branioca optužene AA advokata AV, a u odsustvu uredno obavještenog Republičkog javnog tužioca, na kojoj je razmotrio spise predmeta zajedno sa pobijanom presudom, pa je po izvršenoj oceni navoda sadržanih u izjavljenim žalbama, kao i navoda branioca advokata AB i optuženih iznetih na sednici veća, imajući u vidu i predlog Republičkog javnog tužioca sadržan u navedenom pismenom, ocenio:

Izjavljene žalbe su neosnovane ali je prvostepeni sud, prilikom pravne ocene dela, pogrešno primenio odredbe čl. 4. st. 2. OKZ-a, zbog čega je Vrhovni sud u tom delu prvostepenu presudu preinačio po službenoj dužnosti.

Protiv prvostepene presude izjavili su žalbe optužena AA, u dva odvojena pismena, u jednom zbog povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, odluke o kazni, troškovima krivičnog postupka, a u drugom samo iz prva tri razloga, kao i optuženi BB čija je žalba i po osnovima i po sadržaju i po predlogu potpuno identična žalbi koju je podnela optužena AA u drugom podnesku, na šta se i ukazuje na početku ove žalbe AA, uz isticanje da su identične i pravne slabosti pobijane presude, koje im idu u prilog.

Probijanje prvostepene presude zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka konkretno se svodi na konstatacije da iz svih navoda kojima se osporava utvrđeno činjenično stanje, proizilazi, da presuda sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz čl. 368. st. 1. tač. 11. ZKP-a.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu čl. 380. st. 1. ZKP-a ovaj sud je našao da u njoj nisu sadržane bitne povrede odredaba krivičnog postupka niti povrede krivičnog zakona na koje viši sud uvek pazi po službenoj dužnosti, niti bilo koji nedostatak koji bi se mogao podvesti pod odredbe iz čl. 368. st. 1. tač. 11. ZKP-a, koji se u žalbama navodi.

Navodi žalbe koji se odnose na pobijanje prvostepene presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u suštini se svode na pobijanje uverenja do kojih je došao sud na osnovu rezultata sprovedenog dokaznog postupka.

Pri ovome se ukazuje pre svega da je prvostepeni sud pogrešio kada je prihvatio kao istinito priznanje koje je optužena AA dala u prethodnom krivičnom postupku, zatim kada je poverovao iskazu svedoka EE o sadržini njegovog razgovora sa sada pokojnim PP obavljenog u policiji, i najzad, kada je za određene zaključke uporište našao u iskazu sada pokojnog PP1, koji je ovaj dao u svojstvu okrivljenog.

U prilog navoda da nije bilo osnova za prihvatanje onoga što je AA rekla, kada je priznala i označila optuženog BB kao izvršioca dela, ističe se više razloga. Ona je, kako stoji u žalbama, bila obmanuta od strane organa policije da će biti puštena iz pritvora ako to uradi i bila je pod velikim pritiskom koji je na nju vršen. Uz to njeno kazivanje koje je tom prilikom iznosila nije logično i ubedljivo. Optužena AA nije imala motive da njen suprug bude likvidiran jer su njihovi odnosi bili dobri, a nespornosti nisu prevazilazili one koji su uobičajeni za svaku bračnu zajednicu. Dalje, priznanje optužene AA nije potkrepljeno ni jednim pouzdanim dokazom, pri čemu se ističe da nisu pronađeni tragovi, nema pištolja, da nema svedoka, da nema logike da ratni specijalac izvrši delo na način kako je to učinjeno. Isto tako, da nema logike da zbog ljubavne veze koja je trajala dva meseca i to sa ženom od njega starijom deset godina i dva meseca, sada pokojni PP1 posreduje u pronalazanju ubice.

Prigovor u pogledu verostojnosti iskaza svedoka EE zasniva se na navodima žalbi da je njegovo kazivanje u suprotnosti sa sadržinom službene beleške od 28.9.1995. godine, da svedok ŽŽ nije potvrdio da je svedoku EE pričao da zna da je optužena AA nekoliko puta napuštala optuženog PP i jedno vreme živela sa ZZ u II što ukazuje na njegovu nepouzdanost kao svedoka i da nalaz veštaka JJ nije potvrdio da su na licu mesta nađeni tragovi kola optuženog BB, o čemu je u svom iskazu govorio svedok EE.

U žalbama se ukazuje da je prvostepeni sud pogrešio jer se sve što je utvrdio u principu bazira na sadržini službene beleške od 28.9.1995. godine, na pogrešnoj oceni iskaza svedoka KK o boravku optuženog BB u kafani, s obzirom da je navedeni svedok rekla da optuženog BB nikada nije videla i da su svedoci LL i LJLJ posvedočili da im je sada pokojni PP rekao da je na njega pucao neki kamiondžija.

Ocenjujući činjenično stanje utvrđeno u pobijanoj presudu u sklopu sagledavanja stanja u spisima i navoda u žalbi kojima se ono pobija, Vrhovni sud je našao da je prvostepeni sud potpuno i pravilno isto utvrdio i da su žalbeni navodi u tom smislu neosnovani.

Priznanje koje je dala optužena AA na saslušanju kod istražnog sudije 21.9.1996. godine je dato u prisustvu branioca, bez ikakvog prigovora da je ona na bilo koji način prisiljavana ili nagovarana da takvo priznanje da, tako da su neprihvatljivi žalbeni navodi da to priznanje nije validno zbog toga što je bila obmanuta od strane policije da će biti puštena iz pritvora ako prizna i što je bila pod velikim pritiskom ovih organa da to učini. Ovakvo pravdanje može se oceniti kao krajnje nelogično, jer po oceni ovog suda ne može se poverovati da bi bilo koja razuma osoba prihvatila da sebe i drugog tereti za teško krivično delo za koje je zaprečena najstroža kazna uz obećanje da će biti puštena na slobodu ukoliko na sebe prihvati krivicu. Logika navodi na sasvim suprotno zaključivanje, da neće imati nikakvu šansu da za duže vreme izađe na slobodu koliko ovakvo delo prizna.

Neprihvatljivo je i da je pritisak koje je vršila policija bio razlog za njeno priznanje, jer je neshvatljivo, kako bi eventualni pritisak organa policije uticao da optužena, na drugom mestu, u drugo vreme, pred drugim organom, u prisustvu svog branioca kaže nešto što nije tačno i to na svoju štetu. Ni žalbe u tom smislu ne daju nikakvo logično objašnjenje.

U onome što je optužena AA rekla pred istražnim sudijom na svom prvom saslušanju nema nikakvih nelogičnosti, kako žalba konstatuje, ne ukazujući pri tome u čemu bi se ta nelogičnost ogledala.

Što se tiče navoda u žalbama da, suprotno uverenju prvostepenog suda, optužena AA nije imala motive za izvršenje ovakvog dela, jer je normalno živela sa sada pokojnim PP, ovo je u suprotnosti sa onim što je ona lično izjavila o tome pred istražnim sudijom, a ona je to najbolje znala, bez obzira na utisak okoline. Osim toga, sumnju o "normalnom životu" optužene i njenog pokojnog supruga izaziva svakako i svedočenje KK, iskaz pokojnog PP1 dat u istrazi kao i iskaz svedoka MM koji je na poziv optužene AA došao u toku 1993. godine, kao komandir stanice milicije, da interveniše i čiji iskaz se poklapa sa prvobitno datom odbranom optužene da je ona, od strane pokojnog PP, bila fizički zlostavljana. Navodi žalbe da priznanje optužene AA nije potkrepljeno ni jednim pouzdanim dokazom u smislu da nisu pronađeni tragovi, da nema pištolja, da nema svedoka očevidaca, da nema logike da ratni specijalac izvrši delo na način kako je to učinjeno, potpuno su bez osnova kod nesporne činjenice da je sada pokojni PP ustreljen, te da se i drugim dokazima, šta je prvostepeni sud i učinio, može utvrditi ko je i kako navedeno delo izvršio.

Suprotno žalbenim navodima, priznanje optužene AA potkrepljeno je brojnim dokazima i značajnim okolnostima. Podudarnost tih okolnosti kako ih je prikazala optužena AA i kako su ih naveli svedoci u svojim iskazima ne može biti slučajna, već je ona posledica njihovog stvarnog dešavanja.

Svedok EE, koji je kao operativni radnik organa unutrašnjih poslova razgovarao sa sada pokojnim PP, dok je ovaj ležao ranjen u bolnici, posvedočio je da mu je PP kao osobu koja je u njega pucala, označio lice koje je pre toga sedelo u kafani i sa kojim je izašao iz kafane sa namerom da mu pruži pomoć oko navodne opravke vozila. Uočljiva je podudarnost između onoga što je svedoku EE naveo pokojni PP kao povod za njegov izlazak iz kafane sa licem koje je na njega pucalo i onoga što je u svom priznanju optužena AA o tome rekla. Uz oba slučaja, povod je bio kvar na automobilu optuženog BB, koga je označila optužena AA u svom iskazu, a za koga PP nije znao kako se zove. O navedenoj činjenici i optužena AA i sada pokojni PP ne bi mogli jednako da govore da se to tako nije i dogodilo.

Od istovetnog je značaja i svedočenje svedoka KK koja je izjavila da joj je optužena AA, po izlasku pokojnog PP iz kafane, na njeno pitanje gde je otišao, odgovorila, da je otišao da jednom manijaku popravi kola ili kamion. Svedoku NJNJ optužena AA je, kako je ovaj posvedočio, takođe rekla da je pokojni PP otišao da nekome popravi kola.

Sada pokojni PP1, koji je u svojstvu okrivljenog davao iskaz u ovom predmetu, izjavio je pred istražnim sudijom da je optuženu AA upoznao u aprilu 1995. godine, da je kasnije u kafanu sa njim došao i BB, da im se tada AA žalila na svoga muža, govoreći da je ljubomoran kao šiptar, da ne može sa njim da izađe na kraj, da joj nema drugoga života sem da se ona skloni ili da se skloni njen suprug. Izjavio je takođe da je tom prilikom optužena AA od optuženog BB tražila broj telefona. Ni u ovom slučaju podudarnost između izjava optužene AA i pokojnog PP1 o tome kada su se upoznali, a posebno o tome da je na sledećem susretu, posle upoznavanja, sa PP1 u kafanu došao i optuženi BB, da se optužena AA žalila na svoga muža, ne bi objektivno bilo moguće da se to tako nije i dogodilo. Što ova podudarnost u njihovim iskazima nije potpuna može se objasniti njihovim nastojanjem da izbegnu krivičnu odgovornost.

Najzad, način kako je optužena AA odustajala od priznanja datog kod istražnog sudije prilikom prvog saslušanja, govori u prilog zaključka prvostepenog suda da je taj odustanak usledio u nastojanju iste da izbegne krivičnu odgovornost, a da promena iskaza nije bila posledica njene želje da se opovrgne neistina.

Pri prvom saslušanju koje je usledilo posle ispitivanja kada je priznala delo, ostala je kod toga da je optuženom BB dala 6.000 DM, koje mu je odnela u RR, a kojom prilikom je povezo svedok OO, međutim, ne kao naknadu za izvršenu uslugu, već zato što je on to od nje tražio, jer je smatrala da mu je PP ostao dužan.

Pri sledećim saslušanjima porekla je i ovaj podatak, a odlazak za RR, kojom prilikom je vozio svedok OO, objasnila je drugim povodom, izjavivši da optuženog BB nije ni poznavala. Ovo postepeno odricanje od pojedinih činjenica optužene AA navodi na zaključak da se plašila svedoka OO, koji je vozio u RR, jer nije blagovremeno ocenila šta je on kritičnom prilikom video, a šta nije. Ovim se može objasniti što je i pored poricanja krivice u početku ostala pri tome da je poznavala optuženog BB i da je u RR išla da mu odnese 6.000 DM, pa je tek kasnije i ovo porekla, ostavši samo kod dela iskaza da je odlazila u RR i da je tom prilikom vozio svedok OO.

Pravilno je prvostepeni sud u prilog neubedljivosti razloga koje je navela optužena AA cenio činjenicu da ona, pri tvrdnji da su joj se posle PP smrti javljali pored optuženog BB i mnogi drugi ljudi kojima je PP ostao dužan novaca, nije mogla navesti ni jedno drugo ime.

To što veštak SS nije potvrdio da su na licu mesta nađeni tragovi kola optuženog BB marke "aa" po oceni ovog suda ne dezavuiše iskaz svedoka EE o tome šta mu je pokojni PP, prilikom njihovog razgovora, rekao, jer je pokojni PP o ovom vozilu govorio i ljudima koji su ga posle ranjavanja pronašli, odnosno pominjao je džip "aa", kako navodi svedok LL. Osim toga, kako pravilno zaključuje prvostepeni sud, izjava veštaka da drugi gornji trag na licu mesta može pripadati ili teretnom ili terenskom vozilu, ne isključuje mogućnost da je to trag vozila optuženog BB, s obzirom da je veštak mogao da da mišljenje samo u odnosu na gume na točkovima vozila optuženog koje je on video dve godine posle kritičnog događaja, prilikom veštačenja.

Kada se sve napred rečeno ima u vidu, sledi nesumnjiv zaključak da je prvostepeni sud u ovom predmetu potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje dajući jasne i ubedljive razloge vezano za ocenu svih dokaza izvedenih u dokaznom postupku.

Na pravilnost zaključaka do kojih je došao prvostepeni sud u pogledu utvrđenog činjeničnog stanja ne može uticati nesklad koji postoji između onoga što sadrži služena beleška od 28.9.1995. i iskaza svedoka EE, kako se navodi u žalbama, s obzirom da službena beleška nije dokaz u ovom postupku da bi se vršilo ovakvo upoređenje.

Pozivanje u žalbama na primedbe koje je izneo Vrhovni sud u svojoj odluci o ukidanju prvobitno donete prvostepene presude u smislu potvrde o postojanju ili nepostojanju određenih činjenica i okolnosti je potpuno deplasirano. Navedene primedbe nisu tvrdnje da li te činjenice i okolnosti, od značaja za donošenje konačne odluke, postoje ili ne postoje, već ukazivanje višeg suda šta nedostaje i šta bi još trebalo učiniti da bi se te činjenice i okolnosti utvrdile. Rešenje kojim se ukida prvostepena presuda ima uputstveni karakter i to nije konačna odluka u postupku.

Međutim, po oceni ovog suda, na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud nije pravilno primenio krivični zakon vršeći pravnu ocenu dela za koja je optužene oglasio krivima konkretno nije pravilno primenio odredbu čl. 4. st. 2. OKZ-a. Naime, od izvršenja navedenih dela, dva puta je promenjen krivični zakon, pa je shodno navedenoj zakonskoj odredbi na konkretan slučaj trebalo primeniti Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 10/2002) jer isti, s obzirom na visinu zaprećenih kazni za krivična dela u pitanju, predstavlja najblaži zakon za učinioce. Zbog toga je, Vrhovni sud po službenoj dužnosti preinačio prvostepenu presudu u pogledu pravne kvalifikacije, a kao u izreci svoje odluke.

Odlučujući o kazni na koju bi trebalo osuditi optužene za dela za koja su oglašeni krivima, Vrhovni sud je pošao od okolnosti od uticaja da kazna bude manja ili veća (čl. 41. OKZ), pravilno utvrđenih od strane prvostepenog suda, pa je, ocenjujući kao olakšavajuće okolnosti na strani optužene AA njenu dosadašnju neosuđivanost i njene porodične prilike tj. činjenicu da je majka troje dece, a na strani optuženog BB da je porodičan čovek i otac dvoje maloletne dece, iste osudio na kazne zatvora u trajanju od 10 (deset) odnosno 12 (dvanaest) godina u koje im uračunato i vreme provedeno u pritvoru. Ovaj sud smatra da su navedene kazne, s obzirom na stepen društvene opasnosti izvršenih krivičnih dela i krivične odgovornosti optuženih kao njihovih izvršilaca, nužne da bi se njima postigla svrha kažnjavanja, predviđena odredbom čl. 33. OKZ-a, u okviru opšte svrhe izricanja krivičnih sankcija predviđene odredbom čl. 5. istog zakona.

Pravilna je i odluka suda kojom su optuženi obavezani da naknade troškove krivičnog postupka jer je ista doneta u skladu sa odredbama čl. 196. st. 1. u vezi čl. 193. st. 1. i 2. tač. 1. i 9. ZKP-a, a za ovakvu svoju odluku prvostepeni sud je dao jasne i ubedljive razloge.

Na osnovu izloženog, u skladu sa odredbama čl. 391. ZKP-a, veće Vrhovnog suda odlučilo je kao u izreci ove presude.

Zapisničar, Predsednik veća – sudija,

Marija Vuković-Stanković, s.r. Nikola Latinović, s.r.

Za tačnost otpavka

JK